Atsakovai (baudžiamosios bylos)

Estonia

Skiriami du baudžiamojo proceso etapai: ikiteisminis procesas arba tyrimas ir bylos nagrinėjimas teisme. Baudžiamasis procesas taip pat gali pasibaigti bylos neperdavus teismui (pavyzdžiui, per ikiteisminį tyrimą nustačius, kad nusikaltimas nėra padarytas). Pripažinti jus kaltu dėl nusikaltimo gali tik teismas.

Koks yra nusikaltimų tyrimo tikslas?

Nusikaltimų tyrimo tikslas – nustatyti, ar nusikaltimas buvo padarytas, ir išsiaiškinti nusikaltimo aplinkybes. Per tyrimą renkami įtariamo nusikaltimo įrodymai, nustatomos aplinkybės ir priimamas sprendimas, ar pakanka įrodymų jus apkaltinti nusikaltimu.

Kokie yra nusikaltimų tyrimo etapai?

Baudžiamojo proceso pradžia

Baudžiamąjį procesą pradeda ikiteisminio tyrimo įstaiga (policija ar kita įgaliota valstybės įstaiga) arba prokuratūra. Baudžiamasis procesas pradedamas policijai ar prokuratūrai gavus duomenų apie įtariamą nusikaltimą.

Sulaikymas ir suėmimas

Jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi pagrindą įtarti jus nusikaltimu, galite būti sulaikytas iki 48 valandų. Jei esate sulaikomas, jus privalo tuoj pat apklausti ikiteisminio tyrimo įstaiga.

Per ikiteisminį tyrimą paaiškėjus, kad nėra pagrindo jus sulaikyti, jus turi nedelsiant paleisti. Jei, prokuroro įsitikinimu, jus būtina sulaikyti ilgiau, kad nesislėptumėte nuo ikiteisminio tyrimo ar nedarytumėte naujų nusikaltimų, jis privalo kreiptis į teismą su prašymu išduoti jūsų suėmimo orderį.

Šiuo atveju per 48 valandas nuo sulaikymo momento būsite pristatytas teisėjui. Teisėjas sprendžia dėl suėmimo pagrįstumo. Teisėjui nustačius, kad suėmimas nepagrįstas, būsite nedelsiant paleistas.

Apklausa ir įrodymų rinkimas

Ikiteisminio tyrimo tikslas – surinkti įrodymų, patvirtinančių nusikaltimo aplinkybes. Tuo tikslu apklausiami įtariamasis, nukentėjusysis ir liudytojai, renkami įrodymai, atliekama teismo ekspertizė ir vykdomas sekimas. Visus veiksmus, atliekamus įrodymams surinkti, būtina fiksuoti protokole pagal įstatymų reikalavimus. Kaltinimus leidžiama pagrįsti tik įstatymuose numatytais ir teisėtai surinktais įrodymais.

Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas

Iškeliama baudžiamoji byla, kurioje pateikiami duomenys apie nusikaltimo tyrimą ir įrodymus. Baigus nusikaltimo tyrimą, prokuratūra pateikia gynėjui baudžiamosios bylos kopiją. Advokatas jums praneš apie surinktus įrodymus ir pareikštų kaltinimų pagrindą.

Jūs ir jūsų gynėjas turite teisę teikti prašymus prokuratūrai (pavyzdžiui, prašymą į bylą įtraukti papildomų įrodymų, nutraukti baudžiamąjį procesą ir kt.). Prokuratūra šiuos prašymus privalo išnagrinėti. Jei prokuratūra jūsų prašymą atmeta, galite tą patį prašymą pakartotinai pateikti bylą nagrinėjant teisme.

Jei jums pateikusi bylos medžiagą ir išnagrinėjusi prašymus prokuratūra nustato, kad pakanka įrodymų bylai iškelti, prokuratūra surašo kaltinamąjį aktą. Šiame dokumente nurodomos aplinkybės ir įrodymai, kuriais grindžiamas kaltinimas. Prokuratūra pateikia kaltinamąjį aktą gynėjui ir išsiunčia teismui.

Teisėjas, gavęs kaltinamąjį aktą, pradeda nagrinėjimą teisme.

Mano teisės ikiteisminio tyrimo metu

Baudžiamojo proceso pradžia (1)
Sulaikymas ir suėmimas (2)
Apklausa ir įrodymų rinkimas (3)
Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas (4)
Papildoma informacija nenuolatiniams gyventojams (5)

Baudžiamojo proceso pradžia (1)

Kodėl pradedamas baudžiamasis procesas?

Baudžiamasis procesas pradedamas ikiteisminio tyrimo įstaigai gavus duomenų apie nusikaltimo padarymą. Šie duomenys gali būti pagrįsti asmens pateiktu skundu ar paaiškėjus aplinkybėms apie nusikaltimo padarymą.

Baudžiamojo proceso tikslas – nustatyti, ar nusikaltimas buvo padarytas, jei taip – ar pakanka įrodymų įtariamajam pareikšti kaltinimus dėl nusikaltimo.

Kas atlieka nusikaltimų tyrimą?

Baudžiamajam procesui vadovauja prokuratūra, o nusikaltimų tyrimą pagal prokuroro nurodymus atlieka ikiteisminio tyrimo įstaiga. Paprastai ikiteisminį tyrimą atlieka policija. Tyrimą taip pat gali atlikti Vidaus saugumo tarnyba, Mokesčių ir muitų valdyba, Aplinkos apsaugos inspekcija, Kalėjimų departamentas ir Teisingumo ministerijos Kalėjimų tarnyba, Karo policija ir Konkurencijos taryba.

Ikiteisminio tyrimo įstaigos tam tikrus procesinius veiksmus turi teisę atlikti tik gavusios prokuratūros ar teismo leidimą.

Kaip sužinosiu apie baudžiamojo proceso pradžią?

Baudžiamasis procesas pradedamas pirmuoju procesiniu veiksmu. Jei esate įtariamas nusikaltimu, apie baudžiamojo proceso pradžią sužinosite, kai būsite sulaikytas kaip įtariamasis arba iškviestas pas tyrėją ir apklaustas.

Kodėl galėčiau būti įtariamas nusikaltimu?

Galite būti laikomas įtariamuoju, jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi pakankamą pagrindą manyti, kad padarėte nusikaltimą. Šis pagrindas grindžiamas įvairiomis priežastimis, pvz.:

buvote sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo;

nusikaltimo liudytojas ar nukentėjusysis atpažįsta jus kaip nusikaltimą padariusį asmenį;

nusikaltimo įrodymai ar kiti duomenys rodo, kad jūs padarėte nusikaltimą.

Kokios yra mano, kaip įtariamojo, teisės?

Pagrindinės jūsų, kaip įtariamojo, teisės yra:

teisė žinoti, kuo esate įtariamas, duoti parodymus dėl įtarimo arba atsisakyti tai daryti;

teisė žinoti, kad jūsų parodymai gali būti panaudoti prieš jus;

teisė į vertėjo paslaugas;

teisė turėti gynėją;

teisė matytis su gynėju be pašalinių asmenų;

teisė būti apklaustam dalyvaujant gynėjui;

teisė dalyvauti teismo posėdyje, kuriame nagrinėjamas prašymas jus suimti;
teisė teikti įrodymus;
teisė teikti prašymus ir skundus;
teisė susipažinti su įrašais apie procesinius veiksmus ir teikti pareiškimus dėl procesinių veiksmų sąlygų, vykdymo ir padarinių, taip pat dėl įrašų apie juos (šie pareiškimai taip pat įtraukiami į bylą); sutikti taikyti taikos sutarties procedūrą, dalyvauti derybose vykdant tokią procedūrą, teikti pasiūlymus dėl taikytinos bausmės rūšies ir dydžio ir sudaryti arba atmesti taikos sutartį.

Kokios yra mano pareigos?

Jūs privalote:
atvykti ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo nurodytu laiku;
dalyvauti atliekant procesinius veiksmus ir vykdyti ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ir teismo nurodymus.

Kokią informaciją apie vykdomus procesinius veiksmus gausiu?

Jei esate įtariamasis, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo jums išaiškinti jūsų teises ir pareigas. Jūsų bus paprašyta pasirašyti rašytinį apklausos protokolą ir tokiu būdu patvirtinti, kad teisės ir pareigos jums išaiškintos.
Tada jums bus pranešta, kuo esate įtariamas. Tai reiškia, kad jums pateikiamas trumpas įtariamo veiksmo apibūdinimas. Jums taip pat bus pranešta apie įstatymą, kuriame tas veiksmas apibrėžiamas kaip nusikaltimas. Ikiteisminio tyrimo įstaiga ar prokuratūra neprivalo pateikti jums išsamesnės informacijos iki ikiteisminio tyrimo pabaigos.

Kada galiu pasitarti su savo advokatu?

Turite teisę matytis ir tartis su savo advokatu nuo pripažinimo įtariamuoju baudžiamajame procese momento. Turite teisę tartis su advokatu prieš jus apklausiant ikiteisminio tyrimo įstaigai.

Sulaikymas ir suėmimas (2)

Kokiais atvejais galiu būti sulaikytas?

Jūs galite būti sulaikytas kaip įtariamasis, jei:
esate sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo;
nusikaltimo liudytojas ar nukentėjusysis jus atpažįsta kaip nusikaltimą padariusį asmenį;
nusikaltimo įrodymai rodo, kad galėjote padaryti nusikaltimą.
Taip pat galite būti sulaikytas, jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi kitų duomenų, rodančių, kad galite būti įtariamas, ir:
mėginate slėptis;
nėra nustatyta jūsų tapatybė;
ikiteisminio tyrimo įstaiga mano, kad galite toliau daryti nusikaltimus, slėptis nuo baudžiamojo proceso ar kitaip jam trukdyti.
Galite būti sulaikytas ir suimtas siekiant jus išduoti užsienio valstybei (ekstradicija). Žr. Apklausa ir įrodymų rinkimas (3).

Kas gali mane sulaikyti?

Teisę jus sulaikyti turi ikiteisminio tyrimo įstaiga. Jei esate sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo arba mėginate slėptis, nugabenti jus į policiją, kad būtumėte sulaikytas, gali bet kuris asmuo.

Kaip sužinosiu savo sulaikymo priežastį ir kas atsitinka vėliau?

Sulaikydamas ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas privalo jums pranešti sulaikymo priežastį ir išaiškinti jūsų teises ir pareigas. Pareigūnas surašo sulaikymo dokumentą, kuriame nurodomas jūsų sulaikymo teisinis pagrindas ir nusikaltimo, kuriuo esate įtariamas, aplinkybės. Turite teisę teikti prašymus ir reikalauti įtraukti juos į sulaikymo dokumentą.

Kaip suprasiu, kas vyksta, jei nekalbu valstybine kalba?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo nedelsdama jums suprantama kalba ir būdu pranešti sulaikymo priežastį ir jūsų teises. Prireikus ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo pasirūpinti vertėju. Teikiamos tik vertimo žodžiu (ne vertimo raštu) paslaugos.

Ar galiu pranešti apie sulaikymą artimiesiems?

Turite teisę pranešti bent vienam iš pasirinktų artimųjų. Pranešama per ikiteisminio tyrimo įstaigą. Vadinasi, turite teisę prašyti perduoti pranešimą jūsų pasirinktam asmeniui; tai atlieka ikiteisminio tyrimo įstaiga.
Jei ikiteisminio tyrimo įstaiga mano, kad pranešus jūsų pasirinktam asmeniui galėtų būti pakenkta baudžiamajam procesui, ji gali atsisakyti pranešti. Atsisakyti pranešti leidžiama tik gavus prokuratūros leidimą.

Kiek laiko galiu būti sulaikytas?

Galite būti sulaikytas ne ilgiau kaip 48 valandas. Jei teismas per 48 valandas nuo sulaikymo momento neišduoda suėmimo orderio, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo jus tuoj pat paleisti.

Kokias atvejais galiu būti suimtas?

Galite būti suimtas pagal prokuroro pareiškimą esant pakankamam pagrindui manyti, kad galite slėptis nuo baudžiamojo proceso arba daryti naujus nusikaltimus. Jūsų suėmimui reikalingas teisėjo leidimas.

Kaip priimamas sprendimas dėl suėmimo?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga pristato jus teisėjui, šis sprendžia dėl suėmimo. Pas teisėją taip pat šaukiami prokuroras ir, jei pageidaujate, jūsų advokatas. Teisėjas susipažįsta su baudžiamąja byla ir apklausia jus, siekdamas patikrinti sulaikymo priežastis. Teismas, išklausęs bylos šalis, patvirtina arba panaikina suėmimą. Atsisakius suimti, turite būti nedelsiant paleistas.

Kiek laiko galiu būti suimtas?

Ikiteisminio tyrimo laikotarpiu negalite būti suimtas ilgiau kaip 6 mėnesius. Išimtiniais atvejais šis terminas gali būti pratęstas. Kas du mėnesius turite teisę prašyti teismo persvarstyti jūsų suėmimo pagrindą; teismas per 5 dienas privalo spręsti, ar suėmimo pratęsimas yra pagrįstas. Teismui nustačius, kad suėmimas nepagrįstas, turite būti nedelsiant paleistas.

Ar galiu būti paleistas už užstatą?

Turite teisę prašyti jums vietoj suėmimo skirti užstatą. Tuo tikslu privalote pateikti teismui prašymą. Būsite pristatytas teisėjui, kuris nagrinėja prašymą skirti užstatą; teisėjas privalo išklausyti jus ir jūsų advokatą.
Jei teismas jūsų prašymą patenkina, būsite paleistas užstato sumą pervedus į teismo sąskaitą.

Ar turiu teisę apskųsti suėmimą?

Turite teisę apskųsti suėmimą. Tuo tikslu jūs ar jūsų advokatas privalo pateikti raštišką skundą apygardos teismui per suėmimą skyrusį teismą. Skundą reikia pateikti per 10 dienų nuo informacijos apie suėmimą gavimo.

Apklausa ir įrodymų rinkimas (3)

Koks yra apklausos ir įrodymų rinkimo tikslas?

Apklausos ir įrodymų rinkimo tikslas – nustatyti įtariamo nusikaltimo aplinkybes ir rašytiniu protokolu šias aplinkybes įtvirtinti, kad jas būtų galima patikrinti teisme. Ikiteisminio tyrimo įstaiga ir prokuratūra privalo surinkti ir duomenis, patvirtinančius jūsų dalyvavimą nusikaltime, ir jus išteisinančius duomenis. Neprivalote įrodinėti savo nekaltumo.

Ar būsiu prašomas suteikti informacijos?

Jei esate įtariamasis, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo nedelsdama jus apklausti.

Ar privalau suteikti informacijos ikiteisminio tyrimo įstaigai?

Neprivalote suteikti informacijos ikiteisminio tyrimo įstaigai ar atsakyti į šios įstaigos jums pateikiamus klausimus. Turite teisę tylėti. Tylėjimas negali būti aiškinamas kaip kaltės pripažinimas. Negalite būti verčiamas duoti parodymus prieš save ar artimus giminaičius.

Kaip vyksta apklausa?

Apklausos pradžioje jums turi būti nurodyta, kad turite teisę atsisakyti duoti parodymus ir kad jūsų parodymai gali būti panaudoti prieš jus. Pirmiausia jūsų klausiama, ar padarėte nusikaltimą, kuriuo esate įtariamas.

Jums suteikiama galimybė nurodyti, kas jums žinoma apie tiriamą nusikaltimą. Jums taip pat bus pateikiami klausimai. Parengiamas rašytinis apklausos protokolas. Prieš pasirašydamas protokolą turite teisę su juo susipažinti. Turite teisę protokolą papildyti savo pastabomis.

Kas atsitinka, jei pasakau ką nors, kas gali man pakenkti?

Jūsų duoti parodymai gali būti panaudoti kaip įrodymai prieš jus.

Ar galiu pripažinti kaltę dėl visų ar dalies pareikštų kaltinimų iki bylos nagrinėjimo teisme?

Per apklausą galite prisipažinti kaltas dėl visų ar dalies kaltinimų. Taip pat turite teisę tai padaryti bet kuriuo metu po apklausos, net jei per apklausą kaltu neprisipažinote.

Baudžiamasis procesas nesibaigia, jei kaltę pripažįstate. Ikiteisminio tyrimo įstaiga vis dėlto privalo nustatyti nusikaltimo aplinkybes ir jį įrodyti. Vien jūsų prisipažinimo nepakanka jums nuteisti už nusikaltimą.

Ar turiu teisę vėliau atšaukti savo prisipažinimą?

Jei pripažįstate savo kaltę, turite teisę pakeisti ankstesnius parodymus ir paneigti savo kaltę vėliau per nusikaltimo tyrimą arba teisme. Kita vertus, šiuo atveju jūsų ankstesnis prisipažinimas gali būti pateiktas teisme ir panaudotas kaip įrodymas prieš jus. Jei kaltę pagrindžia kiti įrodymai, į jūsų prisipažinimo panaikinimą neatsižvelgiama, nes jis nėra patikimas.

Ar galiu gauti informacijos apie liudytojus, kurie prieš mane liudija?

Nusikaltimo tyrimo laikotarpiu ikiteisminio tyrimo įstaiga neprivalo pateikti jums informacijos apie tai, kokie liudytojai pateikė parodymus prieš jus ir ką šie liudytojai liudijo. Apie liudytojus ir jų parodymus jums bus pranešta, kai turėsite galimybę susipažinti su baudžiamąja byla ikiteisminiam tyrimui pasibaigus. Žr. Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas (4).

Ar bus pateikta klausimų apie anksčiau mano padarytus teisės pažeidimus?

Jums gali būti pateikta klausimų apie ankstesnius teisės pažeidimus, tačiau galite atsisakyti pateikti šią informaciją. Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę nustatyti, ar esate padaręs teisės pažeidimų anksčiau, pasinaudodama įvairių registrų informacija. Ankstesni teisės pažeidimai nurodomi kaltinamajame akte.

Ar man gali būti atlikta kūno apžiūra?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę atlikti kūno apžiūrą, ieškodama nusikaltimo pėdsakų, specialių jūsų kūno požymių ir kitų duomenų, reikšmingų nusikaltimo tyrimui.

Ar galiu būti paprašytas pateikti pirštų atspaudus ir ar gali būti imami DNR mėginiai (pavyzdžiui, plaukai, seilės ar kiti kūno skysčiai)?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę imti nuo jūsų kūno pėdsakus ir mėginius, įskaitant pirštų atspaudus ir biologinę medžiagą DNR tyrimui atlikti.

Jei atsisakote pateikti mėginius, ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę priversti juos pateikti. Kita vertus, jei atsisakote pateikti mėginius arba jei jų ėmimas pažeistų jūsų kūno neliečiamybę, tai leidžiama daryti tik ikiteisminio tyrimo įstaigos nutarimu. Turite teisę su šiuo nutarimu susipažinti.

Ar gali būti atlikta mano būsto, darbo patalpų, automobilio ir kt. krata?

Jūsų būsto, darbo patalpų ar automobilio ir kt. krata gali būti atlikta, ieškant nusikaltimo įrodymų ar kitų daiktų, reikalingų nusikaltimui išaiškinti. Prokuratūra ar teismas privalo išduoti kratos orderį. Jei kratą reikia atlikti nedelsiant, orderį gali išduoti ir ikiteisminio tyrimo įstaiga.

Asmuo, kurio turto krata atliekama, turi teisę susipažinti su kratos orderiu, o pareikalavus atiduoti orderyje nurodytą daiktą. Jei asmuo atsisako atiduoti daiktą, ikiteisminio tyrimo pareigūnai atlieka kratą.

Ar galiu pateikti skundą, jei pažeidžiamos mano teisės?

Jei pažeidžiamos jūsų teisės, turi teisę pateikti skundą prokuratūrai dėl ikiteisminio tyrimo įstaigos veiksmų. Skundas, susijęs su prokuratūros veiksmais, teikiamas valstybinei prokuratūrai. Skundas išnagrinėjamas per 30 dienų. Jums išsiunčiamas sprendimo nuorašas. Jei nesutinkate su valstybinės prokuratūros sprendimu, turite teisę pateikti skundą teismui per 10 dienų.

Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas (4)

Ko siekiama susipažįstant su baudžiamąja byla?

Visi įrodymai, surinkti nusikaltimo tyrimo laikotarpiu, ir ikiteisminio tyrimo santrauka, kurioje aprašomos nusikaltimo aplinkybės, pridedamos prie baudžiamosios bylos. Teisė susipažinti su baudžiamąja byla jums, kaip įtariamajam, reikalinga, kad žinotumėte jums pareikštus kaltinimus ir jų pagrindą.

Kada galėsiu susipažinti su baudžiamąja byla?

Jei esate įtariamasis, su baudžiamąja byla galėsite susipažinti baigus nusikaltimo tyrimą.

Kaip suteikiama galimybė susipažinti su baudžiamąja byla?

Privalote turėti advokatą nuo teisės susipažinti su baudžiamąja byla momento (žr. 1 duomenų suvestinę). Prokuratūra baudžiamosios bylos kopiją pateikia jūsų advokatui. Advokatas jums praneša apie baudžiamosios bylos turinį.

Kiek laiko galiu skirti susipažinimui su baudžiamąja byla?

Konkretaus susipažinimo su byla termino nėra nustatyta. Jei prokuratūra nustato, kad su baudžiamąja byla susipažinti delsiama, jos pareigūnas gali nustatyti terminą. Prokuratūra privalo suteikti pakankamai laiko, kad galėtumėte faktiškai įgyvendinti savo teisę gintis savarankiškai.

Koks yra prašymų teikimo tikslas?

Kai susipažįstate su baudžiamąja byla, jūs ir jūsų advokatas turite teisę teikti prašymus prokuratūrai. Prašymų teikimo tikslas – užtikrinti, kad nusikaltimų tyrimas vyktų išsamiai ir teisingai.

Turite teisę teikti šiuos prašymus:

atlikti papildomus ikiteisminio tyrimo veiksmus;

prie bylos pridėti naujus jūsų pateiktus įrodymus;

iš bylos pašalinti su ja nesusijusią medžiagą ir kt.

Taip pat turite teisę prašyti, kad prokuratūra nutrauktų baudžiamąjį procesą, jei, jūsų nuomone, nėra pagrindo jį tęsti. Be to, turite teisę prašyti nagrinėti bylą supaprastinta tvarka pagal įstatymą (pvz., susitarimo procesas) be išsamaus nagrinėjimo teisme.

Kaip teikti prašymus?

Rašytiniai prašymai teikiami prokuratūrai. Prašymus būtina pateikti per 10 dienų nuo susipažinimo su baudžiamosios bylos medžiaga dienos. Jei baudžiamoji byla didelės apimties ir sudėtinga, prokuratūra turi teisę šį terminą pratęsti iki 15 dienų (Baudžiamojo proceso kodekso, įsigaliojusio 2011 m. rugsėjo 1 d., 225 straipsnis).

Kaip nagrinėjami prašymai?

Prokuratūra prašymus išnagrinėja per 10 dienų. Jei prokuratūra su prašymu nesutinka, parengiamas nutarimas ir jums atsiunčiamas jo nuorašas. Jei jūsų prašymas atmetamas šioje stadijoje, turite teisę jį pakartotinai teikti bylą nagrinėjant teisme.

Kada pareiškiami kaltinimai?

Jums susipažinus su baudžiamosios bylos medžiaga ir prokuratūrai priėmus sprendimą dėl jūsų prašymų, jums pareiškiami kaltinimai, jei prokuratūra mano, kad yra pakankamas pagrindas nagrinėti bylą teisme.

Kaip pareiškiami kaltinimai?

Prokuratūra parengia kaltinamąjį aktą. Kaltinamajame akte nurodomos aplinkybės, kuriomis grindžiami kaltinimai, ir pateikiami kaltinimus patvirtinantys įrodymai. Prokuratūra pateikia kaltinamąjį aktą jums ir jūsų advokatui ir jį išsiunčia teismui.

Ar leidžiama keisti kaltinimus iki bylos nagrinėjimo teisme?

Teismas gali nagrinėti bylą tik pagal kaltinamąjį aktą. Prokuratūra gali pakeisti ar papildyti kaltinimus, tačiau šiuo atveju būtina pateikti naują kaltinamąjį aktą.

Kas atsitinka, jei jau anksčiau dėl tų pačių kaltinimų esu teistas užsienio valstybėje?

Jei esate pripažintas kaltu dėl tų pačių kaltinimų užsienio valstybėje arba jei dėl šių kaltinimų baudžiamasis procesas nutrauktas, negalite būti kaltinamas pakartotinai tuo pačiu nusikaltimu. Jei baudžiamasis procesas prieš jus pradedamas Estijoje, jis turi būti nutrauktas nereiškiant jums kaltinimo nusikaltimu.

Ar mano byla gali būti išspręsta susitarimu?

Susipažinęs su baudžiamosios bylos medžiaga, turite teisę prašyti prokuratūros pradėti susitarimo procesą. Jei prokuratūra sutinka, su jumis ir jūsų advokatu pradedamos derybos dėl teisinio veikos, kuria esate kaltinamas, kvalifikavimo ir už ją skiriamos bausmės.

Jei per derybas susitariate, tai įtvirtinama raštu ir teikiama teismui tvirtinti. Jei teismas patvirtina susitarimą, būsite nuteistas dėl nusikaltimo pagal sudaryto susitarimo sąlygas.

Papildoma informacija nenuolatiniams gyventojams (5)

Kas yra Europos arešto orderis?

Europos arešto orderis yra Europos Sąjungos valstybės narės institucijos prašymas kitai Europos Sąjungos valstybei narei dėl tam tikro asmens sulaikymo, suėmimo ar perdavimo valstybei pareiškėjai, kad ši valstybė galėtų tęsti baudžiamąjį procesą ar įkalinti asmenį.

Kokios yra mano teisės, jei esu sulaikytas pagal Europos arešto orderį?

Jei esate sulaikytas, jums turi būti išaiškintas sulaikymo pagrindas ir pranešta, kad galite sutikti su jūsų perdavimu kitai valstybei narei. Jei sutinkate su perdavimu, šio sprendimo vėliau keisti nebegalite. Nuo sulaikymo momento turite teisę į nemokamą teisinę pagalbą ir vertėjo paslaugas.

Kaip sprendžiama dėl mano perdavimo kitai valstybei narei?

Dėl perdavimo ar atsisakymo tai padaryti sprendžia teismas. Teismo posėdyje dalyvaujate jūs, jūsų advokatas ir prokuroras. Teismas privalo išklausyti jūsų nuomonę dėl perdavimo. Teismas priima nutartį, kuria pritariama jūsų perdavimui arba atsisakoma tai padaryti. Turite teisę per tris dienas nuo nutarties gavimo ją apskųsti apygardos teismui. Apygardos teismas per 10 dienų išnagrinėja skundą ir priima galutinį sprendimą.

Per kiek laiko priimamas sprendimas dėl asmens perdavimo kitai valstybei narei?

Jei sutinkate su perdavimu, sprendimas turi būti priimtas per 10 dienų. Jei su perdavimu nesutinkate, galutinis sprendimas jus perduoti ar atsisakyti tai padaryti turi būti priimtas per 60 dienų nuo suėmimo dienos. Išimtiniais atvejais terminas gali būti pratęstas 30 dienų. Teismo nutarčiai dėl jūsų perdavimo įsiteisėjus, per 10 dienų turite būti išsiųstas į valstybę pareiškėją. Jei nesate išsiunčiamas per šį terminą, turite būti paleistas.

Kokiais atvejais galiu būti išduotas kitai valstybei?

Jei kitoje valstybėje yra pradėtas baudžiamasis procesas ir išduotas arešto orderis arba šios šalies teismas nuosprendžiu yra jums skyręs laisvės atėmimo bausmę, ši valstybė gali kreiptis dėl jūsų išdavimo. Jei Estija gauna kitos šalies prašymą dėl išdavimo arba arešto prašymą per Interpolą, jūs galite būti sulaikytas ir suimtas išdavimo proceso laikotarpiui. Išdavimo proceso laikotarpiu galite būti suimtas ne ilgiau kaip 1 metus. Dėl jūsų išdavimo sprendžia teismas.

Ar galiu kreiptis į savo šalies ambasadą, kai esu suimtas?

Jei esate užsienio valstybės pilietis, jūsų arešto orderio nuorašas siunčiamas Užsienio reikalų ministerijai. Užsienio reikalų ministerija apie suėmimą praneša jūsų šalies ambasadai arba konsulinei įstaigai. Turite teisę kreiptis dėl susitikimų su savo šalies konsuliniu pareigūnu.

Ar man bus paskirtas vertėjas, jei nekalbu valstybine kalba?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga ir prokuratūra privalo jums užtikrinti vertėjo pagalbą. Vertėjas privalo dalyvauti visuose procesiniuose veiksmuose, kuriuose dalyvaujate jūs. Viską, kas yra susiję su procesiniais veiksmais, vertėjas privalo išversti tiksliai ir išsamiai. Teikiamos tik vertimo žodžiu (ne vertimo raštu) paslaugos.

Galite kreiptis dėl kaltinamojo akto vertimo raštu į jūsų gimtąją kalbą ar kitą kalbą, kurią mokate. Kiti su baudžiamuoju procesu susiję dokumentai raštu neverčiami.

Ar privalau būti šalyje baudžiamojo proceso laikotarpiu? Ar galiu išvykti iš šalies?

Neprivalote būti šalyje baudžiamojo proceso laikotarpiu ir turite teisę išvykti iš šalies, tačiau, kai bus pareikalauta, privalote atvykti į ikiteisminio tyrimo įstaigą, kad ši galėtų atlikti procesinius veiksmus. Ikiteisminio tyrimo įstaiga gali uždrausti jums išvykti iš gyvenamosios vietos be leidimo.

Jei pageidaujate išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos ilgesniam nei 24 valandų laikotarpiui, privalote gauti išankstinį ikiteisminio tyrimo įstaigos leidimą. Jei neatvykstate į ikiteisminio tyrimo įstaigą šiai pareikalavus arba pažeidžiate draudimą išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos, galite būti suimtas.

Ar galiu būti apklaustas iš užsienio telekomunikacijų, pvz., vaizdo nuotolinio perdavimo, priemonėmis?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga gali jus apklausti iš užsienio tiesioginio vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis. Apklausa tokiu būdu galima tik jums sutinkant.

Susijusios nuorodos

Baudžiamojo proceso kodeksas

Baudžiamojo proceso kodeksas anglų kalba (nėra visų pakeitimų)

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.